

suradnji sa subračom (Ivicom Tomljenovićem, Marijanom Biškupom) i kolegama (Petrom Strčićem i Reljom Seferovićem), obradio biografije dvanaestorice uglednih hrvatskih dominikanaca. To su: pravnik i teolog Pavao Dalmatinac (139-149), zagrebački biskup, utemeljitelj prvog visokog učilišta na hrvatskom prostoru i prvi hrvatski blaženik Augustin Kažotić (151-159), autor najstarije sustavne teološke rasprave Marin Zadranić (161-162), dubrovački diplomat, humanist i teolog Ivan Stojković (164-174), diplomat, humanist i teolog Andrija Jamometić (176-182), znanstvenik Benjamin Hrvat (184-185), duhovni pisac i propovjednik Klement Ranjina (187-195), kartograf i pravni pisac Vinko Paletin (197-210), pisac i mariolog Ignacije Aquilini (212-216), kroničar Serafin Marija Crijević - Cerva (218-225), misionar i propovjednik Andeo Miškov (227-231) i filozof i teolog Hijacint Ante Bošković (233-240).

Treći, posljednji dio monografije, predstavlja "Leksikon hrvatskih dominikanaca" (244-335), u kojemu su kronološkim redom nabrojani pripadnici Reda braće propovjednika koji se spominju u dokumentima. Uz osnovne biografske podatke (ime, prezime, vremenski raspon i mjesto djelovanja), navedene su i jedinice literature u kojima se dotični spominje.

Na samom kraju monografije nalazi se *Bibliografija* o hrvatskim dominikancima (336-342) te kronološki, tabelarni pregled zbivanja vezanih uz dominikansku djelatnost na hrvatskom prostoru (346-361), sažetak na engleskom jeziku (362-367), pogovor autora (368) i kazala osobnih imena, pojmova, etnonima i toponima (370-395).

Monografija akademika Šanjeka plod je dugogodišnjih istraživanja poslanja Reda braće propovjednika na hrvatskome prostoru. Sadrži relevantne podatke o ulozu dominikanskog reda u kulturnoj i društvenoj povijesti Hrvatske, napose u razvoju nižeg, srednjeg i višeg školstva. Monografija, posebice leksikon hrvatskih dominikanaca, i iscrpna bibliografija predstavljaju temelj za buduća istraživanja dominikanaca kod nas.

Tverskaja rukopis Jurja Križanića (ur. **I. G. Vorobjova** i **V. M. Vorobjov**). Tver: 000 "Izdavatelstvo Satori", 2008., 224. str.

U povodu *Međunarodnih dana slavenske pismenosti i kulture u Tveru* objavljeno je drugo izdanje rukopisa *Objasnjenje vivodno o pisme Slovenskom* (Kratko tumačenje slavenskog pisma), koji se čuva u Državnom arhivu Tverske oblasti, a napisao ga je sredinom 17. stoljeća, točnije, završio ga je 8. kolovoza 1661. godine Juraj Križanić.

Bogoslov, jezikoslovac i misionar, "hrvatski Don Quijote", kako ga je nazvao Josip Hamm, dva puta je po misionarskome poslu putovao u Rusiju. Za drugog boravka prognan je u Sibir, gdje je u Tobolsku proveo petnaest godina. U progonstvu je napisao svoja glavna djela: *Gramatično iskazanje ob ruskom jeziku* i *Politika ili razgovor ob vladateljstvu*.

Ogled *Objasnjenje vivodno o pisme Slovenskom*, i on napisan u Tobolsku, nastavak je *Gramatičnog iskazanja ob ruskom jeziku*, gramatike njegova umjetnog sveslavenskog jezika, zapravo prve usporedne gramatike slavenskih jezika. I sam je Križanić pisao mješavinom crkvenog slavenskog jezika ruske redakcije, ruskoga jezika i hrvatske čakavštine s primjesama kajkavskog narječja.

Za ovaj Križanićev rukopis dugo se nije znalo. Pronašao ga je 1888. godine u seminarskoj knjižnici V. I. Kolosov, profesor na tverskom Teološkom seminaru, i uredio njegovo prvo izdanje u Moskvi 1891. godine. U ovom drugom izdanju objavljen je njegov izvještaj o pronalasku, koji je 23. ožujka 1888. godine pročitao na zasjedanju znanstvene komisije tverskog arhiva.

Tekst su sa staroruskog na suvremeni ruski jezik prevele I. M. Ganžina, T. V. Gablina i M. E. Ščerbakova, znanstvene suradnice na Odsjeku za ruski jezik Tverskog državnog sveučilišta.

Uvodni članak o Jurju Križaniću iz pera profesorice I. G. Vorobjove, doktorice povijesnih znanosti, i analiza njegova teksta doktorice filoloških znanosti N. N. Zapoljskaje, uz

kronologiju Križanićeva života, iscrpnu bibliografiju i dakako, reprint u boji integralnog rukopisa, čine ovu knjigu nezaobilaznom u svakom ozbiljnom jezikoslovnom istraživanju.

Mihaela Vekarić

Miloš Milošević, *Iz prošlosti Boke kotorske*. Zagreb: Matica hrvatska (Biblioteka Pleter), 2008., 283 str.

Miloš Milošević (Split, 1920.) nedvojbeno se može uvrstiti među najistaknutije i najzaslužnije bokeljske povjesničare. Najveći dio profesionalne aktivnosti Milošević je proveo radeći u Istorijskom arhivu u Kotoru (ravatelj od 1978. do umirovljenja 1985. godine) te je arhivističko djelatnost (od osnovnog sređivanja i inventarizacije građe do izrade znanstvenih arhivističkih pomagala i publiciranja izvora) posebno značajan dio iz njegova prebogatog stvaralačkog opusa (*Vodič kroz arhivsku građu Istorijskog arhiva Kotor sa sumarnim inventarima muzejskih i crkvenih fondova i zbirki, Kotor, 1977.; Arhiv i nauka. Katalog izložbe dokumenata Istorijskog arhiva Kotor, Beograd, 1980. i dr.*). Potomak drevnih i uglednih dobrotroskih pomorskih obitelji Milošević i Radoničić, Miloš Milošević je veliki dio svoje znanstvene karijere posvetio istraživanju povijesti pomorstva i brodarstva bokeljskih naselja (posebice vidi knjigu *Pomorski trgovci, ratnici i meceni. Studije o Boki Kotorskoj XV-XIX stoljeća*, priredio Vlastimir Đokić, Beograd-Podgorica, 2003.). Svestranih istraživačkih interesa, Milošević je, nadalje, historiografiji podario i brojne monografije i studije iz kulturne (književne, likovno-umjetničke, glazbene, prosvjetne) baštine Boke kotorske (*Poezija baroka: XVII i XVIII vijek. Antologija*, suautor Gracija Brajković, Titograd, 1976.; *Proza baroka: XVII i XVIII vijek. Antologija*, suautor G. Brajković, Titograd, 1978.; *Muzičke teme i portreti*, Titograd, 1983.; *Studije iz književne i kulturne prošlosti*, Titograd, 1987.; *Andrija Paltašić Kotoranin*, Cetinje, 1994. i dr.). Admiral Bokeljske

mornarice, Milošević je i dobitnik brojnih nagrada i priznanja u Crnoj Gori i Hrvatskoj (godine 2008. predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić odlikovao ga je Redom Danice hrvatske s likom Katarine Zrinske), a svoje ukupno znanstveno djelo darovnicom je ostavio Matici hrvatskoj - Ogranak Dubrovnik.

Za ovu prigodu predstavlja se nova knjiga Miloša Miloševića, objavljena u izdanju Matice Hrvatske u godini kada je njezin autor stekao visoko hrvatsko državno priznanje. Tekstovi (ukupno deset), skupljeni i objavljeni u ovoj knjizi, nastali su tijekom druge polovice 20. stoljeća, a objavljavani su pojedinačno u raznim monografijama i publikacijama.

Zbirka radova Miloša Miloševića započinje tekstom "Pjesnička poslanica Andrija Zmajevića stradalom Dubrovniku 1667. godine" (7-45). Riječ je o poslanici (koja broji 324 stih) Peraštanina Andrije Zmajevića (kasnije barskoga nadbiskupa) iz vremena kada je bio opat Sv. Jurja pred Perastom, a ispjevana je odmah nakon razorna potresa za nekog neimenovanog autorova prijatelja iz Dubrovnika. Rukopis je pohranjen u Arhivu HAZU u Zagrebu i ovdje se - uz podrobnu raščlambu njegove sadržajne jezgre i jezičnih osobitosti - objavljuje u cijelosti.

Slijedi rad "Izvor Kačićeve pjesme o Marku Ivanoviću iz Dobrote" (47-79). U središtu autorova zanimanja je podvig dobrotroskih pomoraca, braće Marka i Joze Ivanović, sredinom 18. stoljeća u atenskoj luci, zabilježen u tadašnjim književnim djelima Ivana Antuna Nenadića (*Šambek satirisan Božjom desnicom*, dva izdanja iz 1757.) i Andrije Kačića Miošića (drugo izdanje njegova djela *Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, 1759.). Autor smatra da je Kačić za svoju pjesmu objavljenu u *Razgovorima* ("Slidi pisma od kavalira Marka Ivanovića iz Dobrote od Boke Kotorske") kao izvor koristio upravo Nenadićev ep (njegovo prvo izdanje), ali i da je vjerojatno poznavao neke bokeljske obitelji te od njih dobio informacije o zaslužnim Dobrotanima iz roda Ivanović.

U idućem prilogu Milošević obrađuje "Neke pomorske teme iz starije lirike Dobrote" (80-111).